

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลพิหารแดง

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

กรมส่งเสริมการเกษตร

พ.ศ. 2562 – 2565

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการเกษตรของตำบล ซึ่งเป็นกลไกการปฏิบัติงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำงานโครงการสำคัญต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตพืช สัตว์ ประมง และดิน โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

ภายในเล่มประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตร สถานการณ์ของชุมชน ปัญหา ศักยภาพ วิสัยทัศน์ของชุมชน โดยแสดงถึงการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาการเกษตร รวมทั้งโครงการและกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของเกษตรกร

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพิหารแดง ขอขอบคุณเกษตรกร ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ที่ให้ข้อมูลและแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในครั้งนี้ล่วงหน้าอย่างดียิ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ภาครัฐและเอกชนที่ได้ศึกษา คงให้การสนับสนุนโครงการกิจกรรมที่เกษตรกรได้เสนอความต้องการที่เป็นจริงด้วย

นางสาววชิราพันธ์ สุนทรวินิจ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพิหารแดง

มีนาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 โครงการพัฒนาชุมชน	1 – 2
บทที่ 2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	3 – 25
2.1 ข้อมูลทางด้านกายภาพ	
2.2 ข้อมูลชีวภาพ	
2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	
2.4 ข้อมูลด้านสังคม	
บทที่ 3 สถานการณ์ของชุมชน	26 – 27
3.1 ปัญหาของชุมชน (เรียงลำดับความสำคัญ)	
3.2 ด้านศักยภาพของชุมชน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดขายของท้องถิ่น)	
3.3 วิสัยทัศน์ของชุมชน	
บทที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูล	28 – 29
4.1 ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน	
4.2 - ลักษณะการผลิตเทคนิคและระบบการผลิตสินค้าเกษตร	
4.3 - ปัจจัย/เงื่อนไขในการผลิตและผลตอบแทนที่ได้รับ	
4.4 - กลยุทธ์ทางเลือก	
บทที่ 5 แนวทางการพัฒนาชุมชน	30 - 31
5.1 แผนพัฒนาการเกษตรของตำบล	
บทที่ 6 รูปแบบการเขียนโครงการ/กิจกรรม	32 – 43
สรุปแผนพัฒนาการเกษตร ปี 2562 – 2565	
ภาคผนวก	
- กระบวนการจัดเวทีชุมชน	44

บทที่ 1

โครงการพัฒนาชุมชนตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการเหตุผล

การพัฒนาการเกษตรของตำบลพิหารแดง ในอดีตพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรจะเป็นผู้รับและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร ทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิตการเกษตรแผนใหม่ การแปรรูป การตลาด ฯลฯ แต่สุดท้ายการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ระบบการผลิตการเกษตรของเกษตรกรจะเป็นไปในรูปแบบอิสระ ต่างคนต่างทำกิจกรรมของตนเอง ขาดความมั่นคง/ยั่งยืน รวมทั้งรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรไม่ดีขึ้นไปกว่าเดิมที่เป็นอยู่

ฉะนั้น ในการพัฒนาการเกษตรแนวใหม่ภายใต้การดำเนินการและประสานงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางและรูปแบบในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและแผนพัฒนาตำบลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาที่มีความชัดเจนตลอดจนให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ที่เหมาะสม และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอาชีพการเกษตรที่มีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของชุมชนเอง
2. เพื่อให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาทุกขั้นตอนคือ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมทุน และร่วมรับผลประโยชน์
3. เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
4. เพื่อค้นหาผู้นำชุมชนหรือเป็นแกนนำในการพัฒนา
5. สร้างเวทีชาวบ้านเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และค้นหาศักยภาพของชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำเสนอแผนขอรับการสนับสนุน จากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
2. ชุมชนสามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และการผลิตด้านการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและสามารถที่จะพัฒนาด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ
3. รัฐให้การสนับสนุนบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นรวมทั้งการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและการสร้างสิ่งจูงใจต่อการลงทุน

พื้นที่เป้าหมาย

ดำเนินการในหมู่ที่ 1 – 6 ตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2562 – กันยายน 2565

งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา

กรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพิหารแดง
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

บทที่ 2

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

2.1 ข้อมูลทางกายภาพ

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลพินนา

ตำบลพินนา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 16.60 ตารางกิโลเมตร 10,372 ไร่ เป็นตำบลหนึ่งที่อยู่ใกล้กับตัวเมืองสุพรรณบุรีไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร(ภาพที่ 1 แผนที่แสดงขอบของตำบล อำเภอ) โดยมีเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับหมู่ที่ 4 , 6 ตำบลโพธิ์พระยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ หมู่ที่ 1,3 ตำบลสนามชัยโดยมีแม่น้ำท่าจีนกั้นกลาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ หมู่ที่ 1,3 ตำบลโพธิ์พระยา , บ้านโพธิ์
ทิศใต้	ติดต่อกับหมู่ที่ 2,5 ตำบลรั้วใหญ่

2.1.2 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลพินนา มีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ประมาณ 80% และมีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ดอนประมาณ 20% เหมาะสำหรับการทำนา แต่ถ้าปีใดมีฝนตก ก็จะมีน้ำท่วมขังในพื้นที่หมู่ที่ 1,3 และ 5 และมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ประกอบด้วยแม่น้ำท่าจีน ไหลผ่านหมู่ที่ 1,3 และ 5

2.1.3 พื้นที่ป่า

ตำบลพินนา ไม่มีพื้นที่ปลูกป่าเป็นผืนใหญ่ มีแต่การปลูกต้นไม้บริเวณแนวถนนวัดโรงเรียน

2.1.4 อุณหภูมิ

ตำบลพินนา จะมีอากาศหนาวช่วงเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิประมาณ 14-20 °C อากาศร้อนช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน อุณหภูมิประมาณ 35-40 °C นอกนั้นจะเป็นช่วงฤดูฝน

2.1.5 แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปี ปริมาณน้ำฝน

ตำบลพินนา มีแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม และเพื่ออุปโภค บริโภค ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสร้างขึ้นใหม่ ได้แก่

1. แหล่งน้ำพัฒนาเพื่อการเกษตร ประกอบด้วย

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระยา จะส่งน้ำสำหรับเพาะปลูกพืช การประมง การปศุสัตว์ และอุปโภค บริโภคจำนวน 923 ครัวเรือน พื้นที่ประมาณ 7,953 ไร่ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่หมู่ที่ 1 – 6 ได้แก่คลอง 1 ขวา 1 ขวา และคลอง 1 ซ้าย 1 ขวา

- แหล่งน้ำธรรมชาติประกอบด้วยแม่น้ำท่าจีน ไหลผ่านพื้นที่หมู่ที่ 1,3 และ 5

- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย บ่อบาดาล 12 แห่ง บ่อน้ำตื้น 2 บ่อ และประปา

หมู่บ้าน 5 แห่ง

สภาพอากาศ อุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณการกระจายตัวของฝนที่ตกในเขตตำบลพิหารแดง จะมีฝนตกในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ทั้งนี้จะมีฝนตกเฉลี่ยตลอดปี 899 มม. และจะมีจำนวนฝนตกต่อปีเท่ากับ 102 วัน และเดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน จำนวน 20 วัน ระยะเวลาที่ฝนตกในท้องที่เป็นตัวกำหนดเพื่อใช้ประกอบในการปลูกพืชที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณน้ำฝน (ย้อนหลัง 5 ปี)

	ปริมาณน้ำฝนที่ตก (มม.)					เฉลี่ย
เดือน/ปี	2556	2557	2558	2559	2560	(มม.)
มกราคม	0	0	11.5	48.7	4.2	12.88
กุมภาพันธ์	0	0	0	0	8.4	1.68
มีนาคม	1.2	0	59.4	40.2	21.5	24.46
เมษายน	3	76	100.7	0	45.2	44.98
พฤษภาคม	76.3	38	8.5	115.2	117.7	71.14
มิถุนายน	196	60.2	66.1	184.9	101.3	121.7
กรกฎาคม	103.1	65.8	103.3	157	117.8	109.4
สิงหาคม	197.5	151.9	109	100.2	134.3	138.58
กันยายน	204.6	291.7	320.4	109.9	256.1	236.54
ตุลาคม	99	138	110	245.8	189.6	156.48
พฤศจิกายน	168.1	128.9	71.7	88.4	39.1	99.24
ธันวาคม	0.1	3.2	0	0.6	5.6	1.9
รวม	1048.9	953.7	960.6	1090.9	1,040.8	84.915
ปริมาณเฉลี่ย	87.41	79.48	80.05	90.91	86.73	

ที่มา : สถานีตรวจอากาศสุพรรณบุรี

2.1.6 เส้นทางคมนาคม

ตำบลพิหารแดง มีถนนลาดยางครบทุกหมู่บ้าน ทำให้การคมนาคมสะดวก มีการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว และมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับที่ว่าการอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ได้ 2 เส้นทาง ดังนี้

1. ถนนลาดยางสายสุพรรณ – ด้านช้าง (เส้นคันคลองวัดป่า) ผ่านหมู่ที่ 2, 4 และ 6 ระยะทาง 8 กิโลเมตร

2. ถนนลาดยางสายสุพรรณ – พินาแดง ผ่านหมู่ที่ 1, 5 , 2 และ 3 ระยะทาง 6 กิโลเมตร

2.1.7 ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

ตำบลพินาแดง มีลักษณะส่วนใหญ่ที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม ประกอบด้วย ชุด / กลุ่มดิน ประมาณ 2 ชุด/กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 4 และ กลุ่มที่ 7 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มชุดดินที่ 3 กลุ่มชุดดินนี้มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำ ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลหรือสีแดง พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ เป็นดินลึกมีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ถ้าพบบริเวณชายฝั่งทะเลมักมีเปลือกหอยอยู่ในดินชั้นล่าง โดยปกติดินกลุ่มนี้จะมีคุณสมบัติสมบูรณ์ตามธรรมชาติระดับปานกลาง มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 – 6.5 ส่วนดินชั้นล่างหากมีเปลือกหอยปะปนจะมีปฏิกิริยาเป็นด่างอ่อนหรือมีความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.5 – 8.0

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา หรือยกร่องปลูกพืชผักผลไม้ ซึ่งไม่ค่อยจะมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมในฤดูฝน

ชุดดินที่อยู่กลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินสมุทรปราการ บางกอก ฉะเชิงเทรา พินาย บางแพ สิงห์บุรี

การใช้ประโยชน์กลุ่มชุดดินที่ 4 ที่เหมาะสมน่าจะเป็นการใช้ที่ดินแบบไร่สวนผสม การใช้ที่ดินทั้งการปลูกข้าว หรือทำนา ปลูกไม้ผล ทำสวนผัก และมีการเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กันไป เกษตรกรผู้ถือครองที่ดินจะเลือกทำกิจกรรมใดบ้าง ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ถือครองและสภาวะทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะราคาพืชผล และความต้องการของตลาด สำหรับผลผลิตที่จะผลิตออกสู่ตลาดที่คาดว่าจะให้ผลตอบแทนสูงและกิจกรรมในไร่นาสวนผสมนั้น จะต้องเอื้อประโยชน์ต่อกันจึงจะช่วยให้ลดต้นทุนการผลิต

กลุ่มดินชุดที่ 7 กลุ่มดินชุดนี้มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกดินตะกอนลำนํ้าเป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว พบบริเวณที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกิริยาเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.0 – 7.0

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าว ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ถ้าหากมีการชลประทานและการจัดการที่ดีสามารถทำได้ 2 ครั้ง ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ชุดดินที่อยู่กลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินนครปฐม ฝักกาด อุดรดิตถ์ ท่าตูม เดิมบาง สุโขทัย พิจิตร

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล 1 แห่ง เพื่อให้บริการข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ด้านการเกษตรแก่เกษตรกร และที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 6 บ้านดอนแค

- ศูนย์สาธิตการตลาด จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6
- ลานตากข้าว จำนวน 3 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3,4 และ 6
- แหล่งน้ำชลประทาน จำนวน 1 โครงการ คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระ

ยา

- โรงสี มีจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4

2.1.9 ภัยธรรมชาติ

- น้ำท่วม ปีใดมีฝนตกชุก ก็จะมีน้ำท่วมขังได้ทุกพื้นที่ของตำบล โดยเฉพาะในช่วง

ฤดูนาปี

2.2 ข้อมูลด้านชีวภาพ

ตำบลพิหารแดง มีระบบด้านการผลิตด้านการเกษตรกรรม และอื่นๆ ที่สำคัญประกอบด้วย

2.2.1 ด้านการผลิตพืช มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

1. **ข้าวนาปี/นาปรัง** ตำบลพิหารแดงมีเพาะปลูกข้าว รวมทั้งสิ้นประมาณ 6,766 ไร่ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน โดยแยกพื้นที่ปลูกข้าวออกเป็นข้าวนาปีและข้าวนาปรัง 6,766 ไร่ หรือประมาณ 90% ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ข้าวที่ทางราชการส่งเสริม ได้แก่ สุพรรณบุรี 1, ปทุมธานี 80 และพิษณุโลก โดยให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 800 กิโลกรัม ในฤดูนาปี ส่วนในฤดูนาปรัง ให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 850 กิโลกรัม

2. **มะม่วง** ตำบลพิหารแดง มีพื้นที่ปลูกมะม่วงชนิดพันธุ์ต่างๆ ได้แก่ เชี่ยวเสวย, น้ำดอกไม้, โชคอนันต์ เป็นต้น มีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้นประมาณ 850 ไร่

3. **พืชผัก** ตำบลพิหารแดง มีพื้นที่ปลูกพืชผักชนิดต่างๆ เช่น ผักคะน้า, พริกขี้หนูสวน, ผักบุ้ง, ผักกวางตุ้ง, ต้นหอม, ผักชี, คื่นช่าย, แตงกวา เป็นต้น ในพื้นที่ประมาณ 95 ไร่

2.2.2 การผลิตด้านปศุสัตว์และประมง มีดังนี้

1. การเลี้ยงไก่พื้นเมือง
2. การเลี้ยงโคเนื้อ
3. การเลี้ยงเป็ด
4. การเลี้ยงปลาและกบ

2.2.3 การใช้ที่ดิน

ตำบลพิหารแดง มีพื้นที่ใช้ประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในสาขาการผลิตพืชโดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ไม้ผล พืชผัก โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลพิหารแดง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร				หมายเหตุ
			ข้าว	พืชผัก	ไม้ผล	พืชไร่	
1	93	1004	749	21	257	-	
2	119	1070	880	18	255	-	
3	89	563	361	12	150	-	
4	134	1878	1675	18	130	-	
5	105	1227	1027	25	343	-	
6	77	2216	2074	15	80	-	
รวม	617	7953	6,766	109	1,215	-	

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรตำบลพิหารแดง

2.2.4 ระบบการผลิต

- นาข้าว เกษตรกรจะทำการผลิตข้าวปีละ 2 ครั้ง มีบางส่วนที่มีพื้นที่ใกล้คลองส่งน้ำชลประทาน และที่ดอนไม่มีปัญหาน้ำท่วม จะผลิต 2 ปี 5 ครั้ง
- ไม้ผล/ไม้ยืนต้น เกษตรกรจะผลิตมะม่วงในฤดู และนอกฤดู จะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ปีละ 2 ครั้ง
- พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผัก หลาย ๆ ชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยแยกออกเป็นแปลงย่อยหรือแปลงเล็ก ๆ และมีการปลูกพืชผักตามสภาวะการตลาด
- ปศุสัตว์และประมง ทรายละเอียดการผลิตในหัวข้อ 2.2.2

2.2.5 ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

[illegible]

เทคโนโลยีการผลิตข้าว (นาปีและนาปรัง)

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วงระยะเวลา	ปริมาณ/อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
- ไม่เผาฟาง / ลดการใช้สารเคมี	เกลี่ยฟางให้ทั่วแปลง	หลังการเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	50	
- การเตรียมดิน	ใช้รถจอบหมุน / รถย่ำ	หลังการเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	250	
- กำจัดหอยเชอริ	ใช้สมุนไพร	ช่วงเตรียมดิน	1 ไร่/บาท	30	
- การเตรียมพันธุ์	หว่านข้าวออก	ข้าวอายุ 3 วัน	1 ไร่/20 กก.	200	
- การกำจัดวัชพืช	ดินมีความชื้น	ข้าวอายุ 8-10 วัน	1 ไร่/บาท	100	
- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์	ใส่ปุ๋ยหมักแห้งชีวภาพ	ข้าวอายุ 13 วัน	1 ไร่/200 กก.	200	
- สารไล่แมลงและฮอร์โมนบำรุงต้น	ฉีดน้ำหมักชีวภาพ	ข้าวอายุ 20,50 วัน	1 ไร่/30-50 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร	30	
- ใส่ปุ๋ยเคมี 1	สูตร 16-20-0 46-0-0 อัตราผสม 2 : 1	ข้าวอายุ 20-30 วัน	1 ไร่/10-15 กก.	2 ครั้ง 150	
- ใส่ปุ๋ยเคมี 2	สูตร 46-0-0	ข้าวอายุ 50-60 วัน		-	
- สารไล่แมลง, กำจัดเชื้อรา ฮอร์โมนบำรุงรวง	ฉีดน้ำหมักชีวภาพ	ข้าวอายุ 60-70 วัน และ 80-90 วัน	1 ไร่/5 กก. 1 ไร่/30-50 ซีซี และ 10-20 ซีซี	50	
- การเก็บเกี่ยว	ระยะพลับพลึง	ข้าวอายุ 110-115 วัน	ซี/น้ำ 20 ลิตร 1 ไร่/บาท	350	

เทคโนโลยีการผลิตพืชผัก

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วง ระยะเวลา	ปริมาณ/ อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
ก่อนปลูก	ปล่อยน้ำท่วม(กำจัดแมลง, ไข่แมลง, มดในดิน)		1 ไร่/บาท	100	2,000 กก.
การเตรียมดิน	ปุ๋ยปรับสภาพดิน, ปุ๋ยอินทรีย์ ไถตะ, ไถแปร	1 – 15 วัน	1 ไร่/200 กก.	500	
		1 – 15 วัน	1 ไร่/บาท	300	
การปลูก	ปลูกพืชหลายชนิดบนพื้นที่เดียวกัน	16 วัน	1 ไร่/บาท	1,200	
การใส่ปุ๋ย	ปุ๋ยเคมี, น้ำหมักชีวภาพ	ก่อนเก็บเกี่ยว 16 วัน	1ไร่/บาท	300	
การป้องกัน กำจัดแมลง/ เชื้อโรค	สารเคมี, พืชสมุนไพร	ก่อนเก็บเกี่ยว 16 วัน	1 ไร่/บาท	500	

2.2.7 ปริมาณผลผลิต

พืชหลักของตำบลพินารแดง ได้แก่

- ข้าวนาปี ให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 800 กิโลกรัม คิดเป็นปริมาณผลผลิต 5,412.8 ตัน ราคาเฉลี่ย
ตันละ

5,500.-บาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ 29,770,400.-บาท

- ข้าวนาปรัง ให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 850 กิโลกรัม คิดเป็นปริมาณผลผลิต 57,511 ตัน ราคาเฉลี่ย
ตันละ

5,800.-บาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ 333,563,800.-บาท

2.2.8 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ตำบลพินารแดง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 1 แห่ง ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน

2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.3.1 ขนาดการถือครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลพิหารแดงจะมีที่ดินทำกินเฉลี่ยครัวเรือนละ 20 ไร่

2.3.2 สิทธิในที่ดินทำกิน

- เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ประมาณ 70 %
- เกษตรกรเช่าผู้อื่น (ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่) ประมาณ 30 %

2.3.3 จำนวนแรงงาน

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรทั้งทำนา ทำสวน ปลูก การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพใช้แรงงานในครอบครัวและแรงงานจ้าง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญดังนี้

1) กลุ่มอาชีพทำนา เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนา โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การหว่าน การดูแลรักษา การเกี่ยว และการขนส่ง เป็นต้น จะมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าแรงงานประมาณ 900 บาท ต่อไร่ แยกเป็น

- การใช้แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1 แรงงาน (Man/Day) เป็นเงินทั้งสิ้น 400 บาท
- การใช้แรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 1 แรงงาน (Man/Day) เป็นเงินทั้งสิ้น 500 บาท

2) กลุ่มอาชีพปลูกไม้ผล เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ผล โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง เป็นต้น เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าแรงงานทั้งสิ้น 1,500 บาท/ไร่ ใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง

3) กลุ่มอาชีพการปลูกพืชผัก เกษตรกรจะมีการจ้างแรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืชผัก โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว เป็นต้น เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าแรงงานทั้งสิ้น 2,000 บาท/ไร่ ใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง

2.3.4 รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรหลายชนิด ได้แก่ ทำนา ปลุกไม้ผล ปลูกผัก การปศุสัตว์ ประมง ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยทั้งในและนอกภาคการเกษตรทั้งสิ้นประมาณ 60,000 บาท/ปี โดยแยกเป็นรายได้ภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 40,000 บาท และนอกภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 20,000 บาท

สำหรับรายจ่ายในครัวเรือน จะเป็นค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรซื้อปัจจัยการผลิต เฉลี่ยปีละ 30,000 บาท/ปี ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 25,000 บาท/ปี จะเห็นได้ว่าคงเหลือปีละ 5,000 บาท

2.3.5 เป้าหมายของการทำฟาร์ม

เกษตรกรทำฟาร์มโดยเน้นการลดต้นทุนการผลิตและรักษาสิ่งแวดล้อม มีการบริหารจัดการที่ดีทำให้กิจการฟาร์มมีกำไรประสบความสำเร็จ

2.3.6 เทคนิค วิธีการผลิต

เกษตรกรทำการผลิตโดยอาศัยประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักวิชาการ

2.3.7 สัตว์ใช้งาน เครื่องจักรการเกษตร และปัจจัยการผลิต

เกษตรกรตำบลพิหารแดงจำนวน 617 ครัวเรือน ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ใช้เครื่องจักรกล เช่น รถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ รถเกี่ยวข้าว และรถอีแต่น ตามตาราง เป็นต้น

ตารางที่ 3 แสดงประเภทและชนิดเครื่องจักรกลในการเกษตร

หมู่	ประเภทและชนิดของเครื่องจักรกลในการเกษตร (เครื่อง)				
	รถไถเดินตาม	รถแทรกเตอร์	รถเกี่ยวข้าว	รถอีแต่น	เครื่องสูบน้ำ
1	31	-	-	3	18
2	12	-	1	18	42
3	32	-	-	16	34
4	78	-	2	20	69
5	32	-	-	8	48
6	28	-	-	9	39
รวม	213	-	3	74	250

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ที่	ชนิดพืช	ผลตอบแทนและอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน					
		ปี	ต้นทุน (บาท)	รายได้ (บาท)	กำไร (บาท)	B/C RATIO รายปี	B/C RATIO สะสม
1	มะม่วงน้ำดอกไม้ (เก็บผลแก่ 2 ครั้ง/ ปี)	4	3,840	78,720	74,800	20.50	-
2	มะม่วงน้ำดอกไม้ (เก็บผลอ่อน 2 ครั้ง/ ปี)	4	3,840	61,600	57,760	16.04	-
3	มะม่วงเขียวเสวย	4	3,840	59,400	55,560	15.46	-
4	พริกชี้หนู	รุ่นที่ 1	4,380	24,00	14,800	5.47	-
5	ถั่วฝักยาว	รุ่นที่ 1	10,720	16,000	5,280	1.49	0.67
		รุ่นที่ 2	5,320	16,000	10,680	3.0	1.99
6	คะน้า	รุ่นที่ 1	9,484	30,000	20,516	3.16	3.16
		รุ่นที่ 2	5,484	30,000	24,516	5.47	4.0
7	ข้าว - ข้าวนาปี - ข้าวนาปรัง	-	2,680	4,200	1,520	-	-
		-	2,680	4,500	1,820	-	-

เทคโนโลยีการผลิตข้าว (นาปี และนาปรัง)

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วงระยะเวลา	ปริมาณ/อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
- การเตรียมแปลง	- ไถทำเทือก	- หลังเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	300	นาปี 850 กก. นาปรัง 900 กก.
- การเตรียมพันธุ์	- ใช้ตอข้าว	- หลังทำเทือก	1 ไร่/40กก.	280	
		1-10 วัน			
- การกำจัดวัชพืช	- ใช้สารเคมี, สารชีวภาพ	- หลังหว่านข้าว	1 ไร่/บาท	100	
- การควบคุมน้ำ	- ไม่เกิน 5 ซม.	- ข้าวอายุ 15 วัน	1 ไร่/บาท	50	
- การใส่ปุ๋ย 1	- สูตร 46-0-0	- ข้าวอายุ 20 วัน	1 ไร่/15-20 กก.	140	
- การใส่ปุ๋ย 2	- สูตร 16-20-0	- ข้าวอายุ 50 วัน	1 ไร่/15-30 กก.	150	
- การเก็บเกี่ยว	- เก็บเกี่ยวข้าว	- ข้าวอายุ 90-100	1 ไร่/บาท	380	
	ระยะพลิกปลีง				
- หลังการเก็บเกี่ยว	- ห้ามเผาฟางโดยเด็ดขาด	- หลังเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	-	

เทคโนโลยีการผลิตพืชผัก

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วงระยะเวลา	ปริมาณ/อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
-ก่อนปลูก	-ปล่อยน้ำท่วม (กำจัดแมลง ในดิน,ไข่แมลง ,มด)	กพ. (10 วัน)	1 ไร่/บาท	100	1,500 กก.
-การเตรียมดิน	-ปรับสภาพดิน (ปุ๋ยอินทรีย์ ปูนปรับสภาพดิน)	1-15 วัน	1 ไร่/200 กก.	500	
-การปลูก	-ไถดะ,ไถแปร	1-15 วัน	1 ไร่	300	
	-ปลูกพืชหลายชนิดบนพื้นที่ เดียวกัน	16 วัน	1 ไร่	1,200	
-การใส่ปุ๋ย	-ปุ๋ยเคมี, ปุ๋ยน้ำชีวภาพ	16 วันเก็บเกี่ยว	1 ไร่	300	
-การป้องกัน กำจัดแมลง	-ใช้สารเคมี,พืชสมุนไพร กำจัดแมลง/สารเคมี	16 วันเก็บเกี่ยว	1 ไร่	500	

แสดงต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลพิหารแดง

ที่	ชนิดพืช	ผลตอบแทนและอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน					
		ปี	ต้นทุน (บาท)	รายได้ (บาท)	กำไร (บาท)	B/C RATIO รายปี	B/C RATIO สะสม
1	มะม่วงเขียวเสวย	1	6,514	-	-	-	-
		2	1,288	-	-	-	-
		3	5,810	39,600	33,790	6.81	2.9
		4	6,250	59,400	53,150	4.98	4.98
		5	6,250	70,875	64,625	11.34	6.5
2	ผักบุ้งจีน	-					
3	คะน้า	รุ่นที่ 1	9,484	30,000	20,516	3.16	3.16
		รุ่นที่ 2	5,484	30,000	24,516	5.47	4.0
4	ถั่วฝักยาว	รุ่นที่ 1	10,720	16,000	5,280	1.49	0.67
		รุ่นที่ 2	5,320	16,000	10,680	3.0	1.99
5	พริกขี้หนู	รุ่นที่ 1	13,700	24,000	10,300	1.75	1.75
		รุ่นที่ 2	9,200	24,000	14,800	2.06	2.09
6	ข้าว						
	- ข้าวนาปี	-	2,250	3,800	1,550	-	-
	- ข้าวนาปรัง	-	2,440	4,200	1,760	-	-

2.3.9 การรวมกลุ่มเกษตรกร และเงินทุนของกลุ่ม

เกษตรกรจะมีการประกอบอาชีพที่มีความหลากหลาย โดยมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพที่ชัดเจน จำแนกออกเป็น

1. การประกอบอาชีพเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ประมาณ 15%
2. การประกอบอาชีพเพื่อการยังชีพ 85%

จึงทำให้เกษตรกรในแต่ละสาขาอาชีพมีการรวมกลุ่มเพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตร ด้านเงินทุน และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับเกษตรกร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ

หมู่	ประเภทกลุ่ม (กลุ่ม) และเงินกองทุน (บาท)		
	เกษตรกร	แม่บ้านเกษตรกร	กลุ่มยุวเกษตรกร
1	-	-	-
2	-	1	-
3	-	-	-
4	-	-	-
5	-	-	-
6	-	-	-
รวม	-	1	-

2.3.10 แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

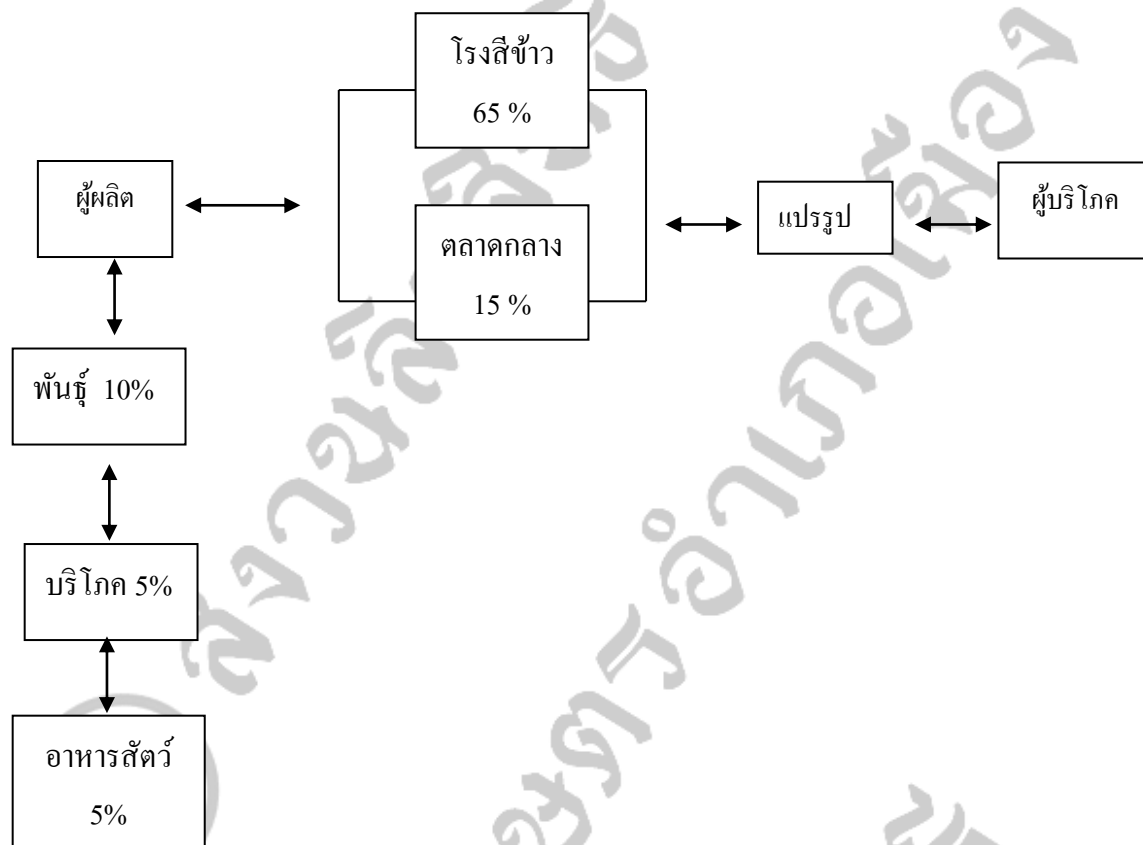
สำหรับแหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ ญาติพี่น้อง และอื่นๆ ได้แก่

1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	ประมาณ	45 %
2) สหกรณ์การเกษตร	ประมาณ	30 %
3) ธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ	ประมาณ	10 %
4) ญาติ พี่ น้อง	ประมาณ	5 %
5) ตนเอง	ประมาณ	5 %
6) อื่นๆ ระบุ (เช่นกองทุนหมู่บ้าน)	ประมาณ	5 %

2.3.11 ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด แหล่งรับซื้อผลผลิต)

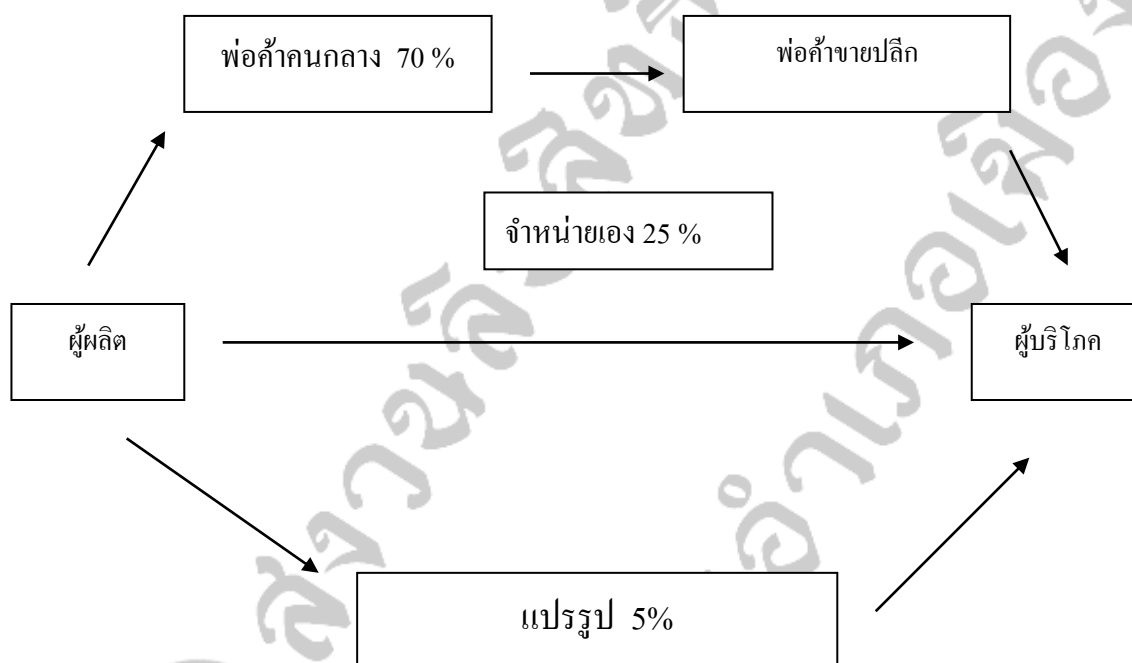
1) วิธีการตลาดข้าว เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ 1 แสดงวิธีการตลาดข้าวของตำบลพิหารแดง โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง โรงสีทำการแปรรูป นำไปจำหน่ายต่างประเทศ และจำหน่ายกับบริโภคภายใน อีกส่วนหนึ่งเกษตรกรจะเก็บไว้ทำพันธุ์ และเป็นอาหารสัตว์

ภาพที่ 1 แสดงวิธีการตลาดข้าวของตำบลพินนาแดง

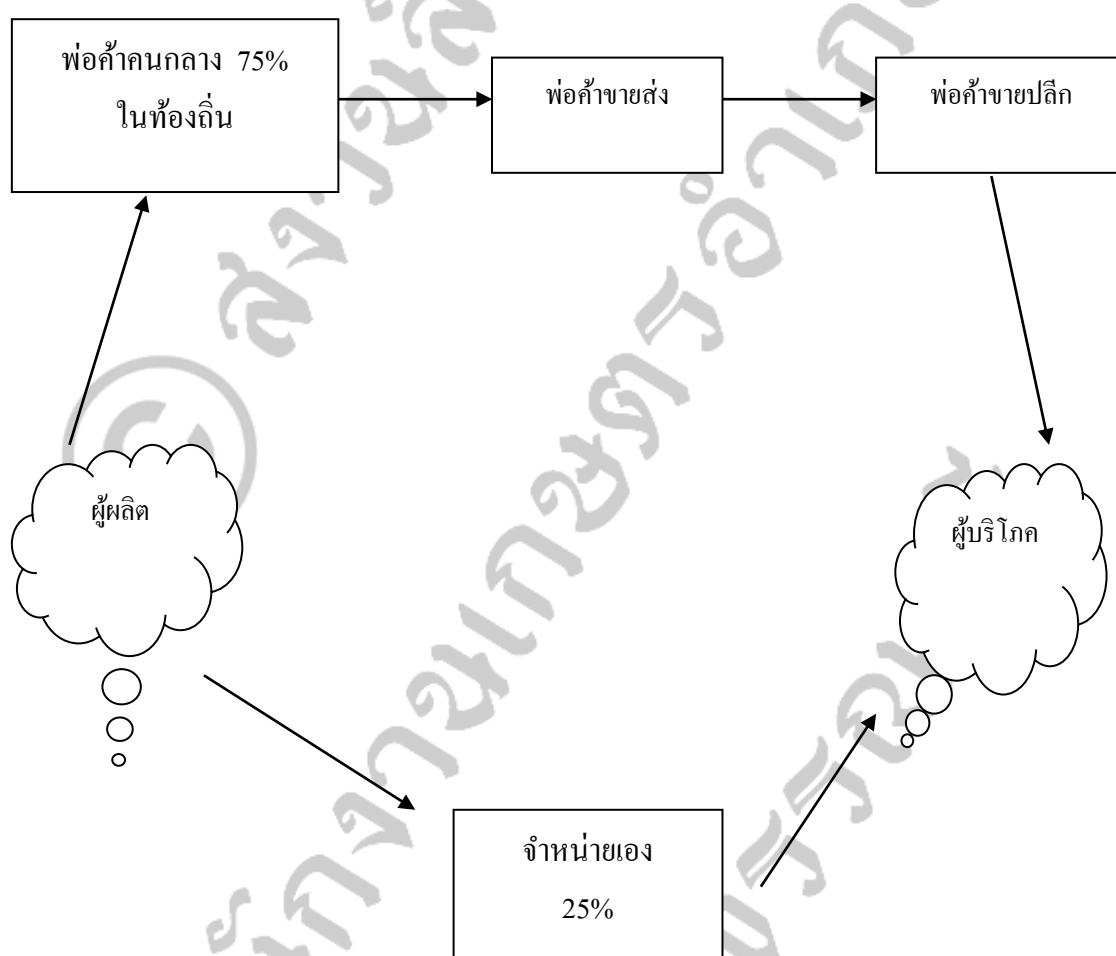
2) วิธีการตลาดไม้ผล เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ 2 แสดงวิธีการตลาดไม้ผลของตำบลพินนาแดง โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ วิธีการตลาดไม้ผลของตำบลพินนาแดง ส่วนหนึ่งจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวนแล้วนำไปจำหน่ายต่อยังพ่อค้าขายปลีกจึงถึงมือผู้บริโภคน และบางส่วนเกษตรกรนำไปจำหน่ายกับผู้บริโภคนโดยตรง

ภาพที่ 2 แสดงวิธีการตลาดไม้ผลของตำบลพินาง

3) **วิธีการตลาดพืชผัก** เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ 3 แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลพิหารแดง โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ พ่อค้ารับซื้อที่แปลงเกษตรกรจำหน่ายต่อพ่อค้าคนกลาง จำหน่ายต่อพ่อค้าขายปลีกจึงถึงมือผู้บริโภค และเกษตรกรนำไปจำหน่ายเอง ราคาซื้อขายยึดราคาตลาดกลางกรุงเทพ มีการจ่ายเงินวันเว้นวัน หรือตามแต่จะตกลงกัน

ภาพที่ 3 แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลพิหารแดง

2.3.12 ภาวะหนี้สิน

เกษตรกรมีรายได้และรายจ่ายไม่เท่ากันหากมีการวิเคราะห์โดยละเอียดแล้วจะพบว่าเกษตรกรร้อยละ 70 จะมีหนี้สินที่เป็นตัวเงินทั้งในและนอกระบบโดยเฉลี่ยจะเป็นหนี้สินประมาณ 5,000 บาท ต่อครัวเรือน ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรร้อยละ 30 ไม่มีหนี้สิน

2.3.13 กองทุนหมู่บ้าน และผลการดำเนินการ

ตำบลพิหารแดง มีกองทุนทุกหมู่ จำนวน 6 กองทุน มีการบริหารกองทุนในรูปแบบของคณะกรรมการ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ใช้บริการโดยนำไปลงทุนทางด้านการเกษตร มีการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ โดยการคิดร่วมกัน ผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

2.4 ข้อมูลด้านสังคม

2.4.1 จำนวนประชากร และครัวเรือน

ตำบลพิหารแดง มีประชากรจำนวน 5,057 คน ครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 617 ครัวเรือน

ข้อมูลจำนวนประชากร และครัวเรือนเกษตรกร

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)
1	93	619
2	119	936
3	89	1,000
4	134	1,174
5	105	801
6	77	521
รวม	617	5,051

ตำบลพิหารแดง มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร (ด้านพืช ประมง ปศุสัตว์) ทั้งสิ้น 420 ครัวเรือน โดยแยกเป็น

1. เกษตรกรที่ปลูกพืชอย่างเดียว	จำนวน 72 ครัวเรือน
2. เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์อย่างเดียว	จำนวน 8 ครัวเรือน
3. เกษตรกรที่ทำประมงอย่างเดียว	จำนวน 3 ครัวเรือน
4. เกษตรกรที่ปลูกพืชร่วมกับการเลี้ยงสัตว์	จำนวน 97 ครัวเรือน
5. เกษตรกรที่ปลูกพืชร่วมกับการประมง	จำนวน 88 ครัวเรือน
6. เกษตรกรที่ปลูกพืชร่วมกับการเลี้ยงสัตว์และประมง	จำนวน 152 ครัวเรือน

2.4.2 พื้นที่/สภาพการถือครอง

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลพิหารแดง จะมีที่ดินสำหรับการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมเป็นของตนเองจำนวน 294 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 16 ไร่ ส่วนการเช่าที่ดินของผู้อื่นทั้งในและนอกพื้นที่ตำบลจำนวน 323 ครัวเรือน เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินโดยมีหลักฐานเป็นเอกสารสิทธิ์ ได้แก่ โฉนด ดังรายละเอียดตารางที่ 8

จำนวนการถือครองและสิทธิในการถือครองที่ดิน

หมู่ที่	จำนวนพื้นที่การเกษตร (ไร่)	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	สิทธิในการถือครองที่ดิน โฉนด (ราย)
1	974	21	103
2	1025	11	142
3	528	9	181
4	1823	16	196
5	1192	19	174
6	2169	39	82
รวม	7711	115	878

2.4.3 ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชน รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ตำบลพิหารแดงส่วนใหญ่สมาชิกในชุมชนจะเป็นเครือญาติกัน เคลื่อนย้ายมาจากตำบลมีเขตติดต่อกันและมีการตั้งบ้านเรือนแบบกระจายกระจายตามเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ

2.4.4 ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด (ค่านิยม)

- ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของประชาชนตำบลพิหารแดง ได้แก่
 - ประเพณีลงแขก เกษตรกรจะมีการขอแรงและใช้แรงซึ่งกันในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น การหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว การใส่ปุ๋ยข้าว การเก็บเกี่ยวข้าว การจับสัตว์น้ำจำหน่าย เป็นต้น มีการเลี้ยงอาหาร/เครื่องดื่ม หลังเสร็จงาน
 - ประเพณีสงกรานต์ ประชากรที่ไปประกอบอาชีพยังต่างถิ่นเมื่อถึงประเพณีสงกรานต์จะกลับมาทำบุญตักบาตร สงฆ์น้ำพระและรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เพื่อขอพรจากญาติผู้ใหญ่
- พิธีกรรม ประชาชนตำบลพิหารแดง ยังมีการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น พิธีกรรมในงานอุปสมบท งานแต่งงาน งานฌาปนกิจ และในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น
- อิทธิพลทางความคิด (ค่านิยม) ประชาชนในตำบลพิหารแดง มีความคิดหรือค่านิยมที่ตามๆ กัน ขาดการวิเคราะห์ด้านการตลาด การดำรงชีพมักเลียนแบบกันในเรื่องของเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ถ้าไม่มีเงินซื้อก็จะกู้ยืม

2.4.5 ศาสนา สิ่งยึดเหนี่ยว และข้อห้ามต่างๆ

ประชาชนตำบลพิหารแดง มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยร้อยละ 99 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 1 นับถือศาสนาอื่นๆ สำหรับข้อห้ามก็ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ที่ชุมชนคิดและกำหนดร่วมกัน

2.4.6 การศึกษา/ศาสนา

ประชาชนของตำบลพิหารแดง มีสถานศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ และโรงเรียนวัดพิหารแดง ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ประมาณร้อยละ 90 ของประชาชนทั้งตำบล ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาด้านการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ เป็นต้น (ตารางที่ 9 แสดงระดับการศึกษา และศาสนสถานของประชาชนตำบลพิหารแดง)

ตารางที่ 9 ระดับการศึกษา และศาสนสถานของตำบลพิหารแดง

หมู่ที่	จำนวนสถานศึกษาและศาสนสถาน (แห่ง)				
	ระดับประถม	ระดับมัธยม	วัด	โบสถ์	ศูนย์เด็กเล็ก
1	-	-	1	-	-
2	-	-	-	-	-
3	1	-	1	-	1
4	-	-	-	-	-
5	1	-	2	-	1
6	-	-	-	-	-
รวม	2	-	4	-	2

2.4.7 ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มตามธรรมชาติ

เกษตรกรตำบลพิหารแดงมีการรวมกลุ่มกันประมาณ 5-10 คน โดยมีหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ออกรับจ้างขนข้าวเปลือกหลังการเก็บเกี่ยว และยังรวมกลุ่ม 3-5 คน ออกรับจ้างฉีดยาฆ่าแมลงนาข้าว โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้รับงาน

2.4.8 การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ

เกษตรกรในตำบลพิหารแดง มีการรวมกลุ่มกันในการประกอบอาชีพทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง ได้แก่ กลุ่มไม้ผล, พืชผัก และกลุ่มการผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น

2.4.9 องค์กรในชุมชน

ตำบลพิหารแดง มีองค์กรต่างๆ เพื่อการพัฒนาและดูแลสังคม เช่น อสม. อพพร. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น กลุ่มต่างๆ เป็นต้น

2.4.10 กองทุน

ประชาชนของตำบลพิหารแดง ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดและก่อตั้งกองทุนต่างๆ โดยใช้แนวทาง/กระบวนการจัดตั้งกองทุน โดยผ่านเวทีชาวบ้านของตำบล เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนในการผลิตหรือประกอบอาชีพด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กองทุนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ ข้าวชุมชน, กองทุนกลุ่มไม้ผล, กองทุนกลุ่มพืชผัก, กองทุนผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง, กลุ่มจักรสานและกลุ่มอาชีพ

จำนวนและประเภทกองทุนต่าง ๆ

หมู่ที่	ประเภทของกองทุน(กองทุน)					
	ศูนย์ฯข้าว	ไม้ผล	พืชผัก	ไก่พื้นเมือง	จักสาน	กลุ่มอาชีพ
1	-	-	1	-	-	-
2	-	-	-	-	-	1
3	-	1	-	-	-	1
4	-	-	-	-	-	1
5	-	1	-	-	-	1
6	-	-	-	-	-	1
รวม	-	2	1	-	-	5

2.4.11 ภูมิปัญญา

ตำบลพิหารแดง มีแหล่งความรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติทั้งในรูปศิลปวัฒนธรรม และ ภูมิความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมที่เรียกว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมได้แก่

1. การทำน้ำหมัก หรือสารสกัดชีวภาพ นำมาใช้กับนาข้าว พืชผัก ไม้ผล ใช้เป็นฮอร์โมน และสารไล่แมลง ช่วยลดต้นทุนการผลิต และรักษาสิ่งแวดล้อม
2. การทำจาวตาล เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต และมีรายได้ต่อเนื่อง
3. ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมบ้านธรรมกุล ทำให้เยาวชนมีอาชีพ เป็นการเพิ่มรายได้ แก่ เยาวชนและเกษตรกร และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

บทที่ 3

สถานการณ์ของชุมชน

3.1 ปัญหาของชุมชน

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
1. ปลุกพืชชนิดเดียวกัน ซ้ำเป็นเวลานาน 2. ไม่มีการปลุกพืช หมุนเวียน 3. ดินขาดความอุดม สมบูรณ์	1. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน 2. ผ่านพ่อค้าคนกลาง 3. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	1. ต้นทุนการผลิตสูง 2. รายได้ไม่เพียงพอ 3. ขาดอาชีพเสริมและมี รายได้ไม่ต่อเนื่อง	1. ปัญหาด้านยาเสพติด 2. ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

1. ต้นทุนการผลิตสูง
2. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
3. ปลุกพืชชนิดเดียวกันซ้ำเป็นเวลานาน/ไม่มีการปลุกพืชหมุนเวียน
4. ไม่มีอาชีพเสริม / มีรายได้ไม่ต่อเนื่อง

3.2 ศักยภาพของชุมชน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดขายของท้องถิ่น)

1. ปุ๋ยหมักอัดเม็ด/ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยชีวภาพ
2. ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม
3. ผลิตภัณฑ์พันธุ์ข้าว
4. การทำนาแบบไม่เผาฟาง
5. การทำจาวตาล

3.3 วิสัยทัศน์ของชุมชน

ฝันของบุคคล

1. อยากมีที่ทำกินเป็นของตนเอง
2. มีรายได้เพียงพอและต่อเนื่อง/พืชผลเกษตรมีราคาดีขึ้น
3. หลุดพ้นภาวะหนี้สิน
4. บุคคลในครอบครัวไม่ติดยาเสพติด
5. อยากให้ลูกมีการศึกษาสูง หน้าที่การงานดี

ฝันของชุมชน

1. อยากให้องค์กรในชุมชนมีความเข้มแข็ง
2. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. มีความสะดวกสบายในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์
4. ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ
5. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยยึดหลักประชาธิปไตย
6. อยากให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีดีๆ ไว้

ฝันที่เป็นไปได้

1. องค์กรในชุมชนมีความเข้มแข็ง เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนหมุนเวียน
2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น อบต. การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ
3. การพัฒนาคุณภาพข้าว
4. การลดต้นทุนการผลิต (ภาคเกษตร)
5. ปรับปรุงบำรุงดิน
6. อาชีพเสริม / รายได้ต่อเนื่อง

บทที่ 4

สังเคราะห์ข้อมูล

4.1 ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

⇒ ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

การประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลพิหารแดง รูปแบบการประกอบอาชีพด้านการผลิตพืชเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การผลิตเพื่อการยังชีพและบริโภคในครัวเรือนเป็นสำคัญ ได้แก่ การทำนา การปลูกผักสวนครัว และการทำไร่นาสวนผสม รูปแบบที่ 2 การผลิตเพื่อการค้าในท้องถิ่น/ชุมชน รวมทั้งในพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนการผลิตด้านประมงและปศุสัตว์เกษตรกรจะเลี้ยงไว้สำหรับการบริโภคในครัวเรือนและเป็นการค้า เช่น เป็ด, ไก่, สุกร, โค, ปลา, กุ้งก้ามกราม ฯลฯ ดังที่กล่าวมาแล้ว เกษตรกรจะผลิตโดยใช้ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตขั้นพื้นฐาน ผสมรวมกับความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ บางส่วนเกษตรกรก็จะนำมาผลิตทางการเกษตรที่เหลื่อมมาแปรรูป เช่น การหมัก การดอง การตากแห้ง หรือการทำเค็ม เป็นต้น

⇒ การพัฒนาและการประกอบอาชีพด้านการเกษตรในปัจจุบัน

การรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการผลิตพืช ประมงและปศุสัตว์ของเกษตรกรในปัจจุบันทำได้ง่ายและกว้างขวางยิ่งขึ้น กอปรกับระบบการศึกษาของเกษตรกรได้มีการพัฒนาและสร้างความตื่นตัวให้กับเกษตรกรในอันที่จะพัฒนาตัวเอง รวมถึงพัฒนาระบบการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการผลิตแผนใหม่ ให้เทียบเท่ากับประเทศที่เจริญแล้ว ได้แก่

- 1) ด้านพันธุศาสตร์และการปรับปรุงพันธุ์พืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงเทคโนโลยีด้านเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็นต้น
- 2) เทคโนโลยีการผลิตพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
- 3) วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิด
- 4) การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร
- 5) ด้านความปลอดภัยในผลผลิตการเกษตรและสิ่งแวดล้อมต่อระบบนิเวศน์ของชุมชน

ฉะนั้น รูปแบบในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรจึงเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากเดิมไปเป็นการผลิตที่เน้น “การผลิตเพื่อธุรกิจ/อุตสาหกรรมโดยใช้ตลาดนำการผลิต” เป็นสำคัญ ทั้งนี้ เกษตรกรจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงและมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลตอบแทนการผลิตที่คุ้มกับการลงทุนและตรงกับความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง ขณะเดียวกัน เกษตรกรบางกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรกรรมที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตโดยเน้น “การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน” ที่ให้ความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมที่เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของเกษตรกร

4.2 ลักษณะของการผลิต เทคนิค ระบบ

การผลิตสินค้าเกษตรของตำบลพิหารแดง ที่สำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การผลิตด้านพืช การผลิตด้านปศุสัตว์ และการผลิตด้านประมง โดยสรุปเกษตรกรจะดำเนินการโดยมีเทคนิคการผลิตดังนี้

1) เกษตรกรจะมีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าการเกษตรทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ ในลักษณะที่เป็นวัตถุดิบที่พร้อมจะดำเนินการในขั้นที่ 2 (การแปรรูป) และเชื่อมโยงเป็นระบบเครือข่ายกันในกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต

2) เกษตรกรผู้ผลิตในตำบลพิหารแดง จะมีการวางแผนการผลิต โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ เช่น สภาพดิน น้ำ และตลาดในท้องถิ่นเป็นตัวนำการผลิตและกำหนดกิจกรรม

4.3 ปัจจัย เงื่อนไขในการผลิต และผลตอบแทนที่ได้รับ

1. ตำบลพิหารแดง เป็นตำบลที่อยู่ใกล้ชุมชนเมืองคือตัวจังหวัด มีการคมนาคมและการติดต่อประสานงานในการทำกิจกรรมสะดวก และรวดเร็ว เช่น การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

2. พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน 100 เปอร์เซ็นต์ มีความสะดวกในเรื่องการส่งน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการผลิต

3. ตำบลพิหารแดง เป็นชุมชนเก่าและอยู่กันอย่างหนาแน่น มีความสะดวก รวดเร็ว ในการเผยแพร่เทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ

4. มีการปรับปรุงบำรุงพันธุ์ และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ทำการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

4.4 กลยุทธ์ทางเลือก

1. ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้

- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือสารสกัดชีวภาพ
- ปลุกพืชตระกูลถั่วบำรุงดิน

2. สร้างอาชีพเสริม

- การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- รวมกลุ่มปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

3. ลดต้นทุนการผลิต

- การทำนาแบบไม่เผาฟางข้าว
- รวมกลุ่มในการจัดหาปัจจัยการผลิต
- การใช้ปุ๋ยหมัก / ปุ๋ยชีวภาพ แทนปุ๋ยเคมี
- การใช้พันธุ์ดี และการปรับปรุงคุณภาพ

บทที่ 5

แนวทางการพัฒนาชุมชน

แนวทางการพัฒนาชุมชนของตำบลพิหารแดง คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม/องค์กรชุมชน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์และบริหารองค์กรเชิงกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง โอกาส เป็นประเด็นกำหนดแนวทางพัฒนาชุมชนในระดับตำบล (SWOT : S : Strenghts = จุดแข็ง W : Weakness = จุดอ่อน O : Opportunities = โอกาส และ T : Threats = อุปสรรค) โดยมีแนวทางพัฒนาชุมชนตำบลพิหารแดงดังนี้

5.1 แผนพัฒนาการเกษตรของตำบล

5.1.1 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วย

1. เทคโนโลยีการผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
2. ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
3. เทคโนโลยีการผลิตผักปลอดสารพิษ
4. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรร
5. การอบรมเกษตรกร การผลิตปุ๋ยชีวภาพ สารไล่แมลง
6. ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง สุกร โคเนื้อ กบและปลา

5.1.2 แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน) ประกอบด้วย

5.1.2.1 ด้านการผลิตพืช

- 1) การผลิตเมล็ดพันธุ์ดี
- 2) การผลิตผักปลอดสารพิษ
- 3) การปลูกพืชสมุนไพรร
- 4) การผลิตปุ๋ยชีวภาพ/การไล่แมลง

5.1.2.2 ด้านปศุสัตว์

- 1) การเลี้ยงไก่พื้นเมือง
- 2) การเลี้ยงสุกร
- 3) การเลี้ยงโคเนื้อ

5.1.2.3 ด้านประมง

- 1) การเลี้ยงปลา
- 2) การเลี้ยงกบ

5.1.3 แผนพัฒนาการเพิ่มรายได้ภาคเกษตร

- 1) การแปรรูปผลิตทางการเกษตร
- 2) หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม

3) หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

5.1.4 แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร)

- 1) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน

5.1.5 แผนพัฒนาด้านสถาบันเกษตรกร

- 1) การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
- 2) การอบรม/ระดมทุน

บทที่ 6

1. ชื่อโครงการ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน

2. ผู้รับผิดชอบ

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวบ้านดอนแค

3. หลักการและเหตุผล

การจัดทำโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เป็นโครงการที่เหมาะสมกับพื้นที่การทำนาของเกษตรกรบ้านดอนแค หมู่ 6 ตำบล พินารแดงเนื่องจากเกษตรกรประกอบอาชีพการเกษตร คือ ทำนาพื้นที่ 4,000 ไร่ เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ละ 4 ถัง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตสูง ดังนั้นหลังจากได้จัดวิสาหกิจชุมชนแล้วได้มีการจัดเวทีชุมชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการผลิตข้าวให้ได้คุณภาพดีและลดต้นทุนการผลิตและให้เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองและจำหน่ายให้เกษตรกรใกล้เคียง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่ หมู่ 6 จำนวน 80 ราย และเกษตรกรใกล้เคียงจำนวน 5 หมู่บ้าน ได้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพและราคาต่ำกว่าในท้องตลาด โครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เป็นโครงการที่ทำให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุด

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ

4.1 เพื่อต้องการให้สมาชิกเกษตรกรใกล้เคียง มีเมล็ดพันธุ์ข้าวดีไว้เพาะปลูกตลอดฤดูกาล

4.2 เพื่อลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ จากเดิมเกษตรกรใช้เมล็ด 4 ถังต่อไร่ เป็นเงิน 480 บาท

ลดให้เหลือ 2 ถัง ต่อไร่เป็นเงิน 240 บาท เกษตรกรจะลดต้นทุนลงไร่ละ 240 บาท เกษตรกรหมู่ 6 ทำนา 4,000 ไร่ จะลดต้นทุนลง 960,000 บาท ต่อฤดูการผลิตในรอบ1ปี เกษตรกรปลูกข้าว 2 ครั้ง จะลดต้นทุนลง 1,920,000 บาท

4.3 เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

5. เป้าหมาย

5.1 ต้องการให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดี มีราคาต่ำกว่าท้องตลาด

5.2 ต้องการให้กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำหน่ายให้เกษตรกรในหมู่ 6 และหมู่อื่นๆ ของตำบลพินารแดง

5.3 ต้องการให้เกษตรกรผลิตข้าวที่ปลอดภัยจากสารพิษ

6. พื้นที่ดำเนินงาน

เลขที่ 23/1 หมู่ 6 บ้านดอนแค ตำบลพินารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

7. ระยะเวลา

มกราคม – กันยายน 2565

8. วิธีการดำเนินงาน

8.1 เจ้าหน้าที่ร่วมกับเกษตรกรคัดและเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเลือกพื้นที่เพื่อจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 400 ไร่

8.2 กำหนดเงื่อนไขในการขยายผลในขั้นต่อไป ผลผลิตได้ร้อยละ 20 ต้องปรับปรุงสภาพเป็นเมล็ดพันธุ์ดี เพื่อกระจายไปสู่เกษตรกร 1,000 ไร่

8.3 ติดตามแนะนำการจัดทำแปลงเมล็ดพันธุ์

8.4 ให้คำแนะนำเทคโนโลยีการผลิตข้าว

8.5 อบรมวิทยากรเกษตรกร

9.งบประมาณ วัสดุ และแผนในการใช้เงิน

เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 2,340 กิโลกรัม ๆ ละ 13 บาท เป็นเงิน 30,420 บาท

10. ผลการการตอบแทนของโครงการ

10.1 ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง (out put) ที่เกษตรกรได้รับโดยตรง คือ เกษตรกรได้ผ่านงานอบรมตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จำนวน 15 ครั้ง เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ตลอดไป

10.2 ผลผลิตหรือหรือผลตอบแทนทางอ้อมหรือผลลัพธ์ (out come) มีผลได้รับหลังจากเสร็จสิ้นโครงการไประยะหนึ่ง หลังจากปลูกข้าว 120 วันสามารถได้ผลผลิตข้าว 100 ถังต่อไร่

10.3 ผลกระทบ (effect or impact) คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ดีใช้เองได้ตลอดไป

1. ชื่อโครงการ ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพผลิตภัณฑ์ แชมพู สบู่ ครีมบำรุงผิว เครื่องหอม

2. ผู้รับผิดชอบ

วิสาห์กิจชุมชน สมุนไพรน้ำลุ่มยอเพื่อสุขภาพ

3. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ แชมพู สบู่ ครีมบำรุงผิว และผลิตภัณฑ์เครื่องหอม เพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและได้มาตรฐาน โดยใช่วัตถุเหลือใช้จากการเกษตร เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน

4.2 เพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์และคุณภาพ

5.เป้าหมาย

ผลิตแชมพูสมุนไพรขนาด 240 ซีซี 200 ขวด/เดือน

6. พื้นที่ดำเนินการ

เลขที่ 53 หมู่ 2 ตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2562 – กันยายน 2565

8. วิธีการดำเนินงาน

8.1 ประชุมชี้แจงโครงการ

8.2 อบรมสมาชิก

8.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิต

8.4 ติดตามประเมินผล

9. งบประมาณ วัสดุ แผนการใช้จ่ายเงิน

9.1 ตู้อบสมุนไพรพลังความร้อนขนาด 14 ลิตร จำนวน 1 ตู้	เป็นเงิน	52,100	บาท
9.2 พิมพ์สบู่ทำจากสแตนเลส จำนวน 1 ชุด	เป็นเงิน	5,000	บาท
	รวมเป็นเงิน	57,100	บาท

10. ผลตอบแทนของโครงการ

10.1 ผลตอบแทนโดยตรง (Out Put) สมาชิกกลุ่มสามารถผลิต ผลิตภัณฑ์ แชมพู สบู่ ครีมบำรุงผิว และผลิตภัณฑ์เครื่องหอม ได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

10.2 ผลตอบแทนทางอ้อมหรือผลลัพธ์ (Out come) จากโครงการ สมาชิกสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง

10.3 ผลกระทบ (Effect or impact) ผลที่ได้รับหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว สมาชิกจะผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และเป็นที่พึงพอใจกับลูกค้าและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องตลอดปี

1. ชื่อโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร น้ำลูกยอเพื่อสุขภาพ

2. ผู้รับผิดชอบ

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มสมุนไพรน้ำลูกยอเพื่อสุขภาพ

3. หลักการและเหตุผล

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรน้ำลูกยอเพื่อสุขภาพ กลุ่มผู้ผลิตได้ดำเนินการผลิตจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นคุณภาพและได้มาตรฐานขององค์การอาหารและยา(อย.) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ทัดเทียมกับกลุ่มผู้ผลิตรายอื่น

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์สมุนไพรน้ำลูกยอเพื่อสุขภาพ
- 4.2 เพื่อเพิ่มปริมาณในการผลิตและการจำหน่าย
- 4.3 เพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจผลิตภัณฑ์และคุณภาพ

5. เป้าหมาย

- 5.1 ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน
- 5.2 เพื่อเพิ่มปริมาณในการผลิตและการจำหน่ายให้มีรายได้มากขึ้น
- 5.3 เพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจผลิตภัณฑ์และคุณภาพ

6. พื้นที่ดำเนินการ

53 หมู่ 2 ตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2562 – กันยายน 2565

8. วิธีดำเนินงาน

- 8.1 จัดซื้อวัตถุดิบลูกยอผลดิบในท้องถิ่นล้างสะอาดหมักโดยใช้เวลา 3-6 เดือน
- 8.2 นึ่งขวดที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์นาน 30 นาทีเพื่อฆ่าเชื้อก่อนบรรจุผลิตภัณฑ์
- 8.3 ขนาดบรรจุขวดละ 760 ซีซี.
- 8.4 แบ่งกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ต่อเนื่องทุกเดือน

9. งบประมาณ วัสดุ และแผนการใช้เงิน

- ถังน้ำความดันขนาด 41 ลิตรจำนวน 2 ชุดเป็นเงิน 37800 บาท

10. ผลตอบแทนของโครงการ

- 10.1. ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง (Out put) กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร น้ำลูกยอ เพื่อสุขภาพ จะทำการผลิตได้ปริมาณมากขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 10.2. ผลผลิตหรือผลตอบแทนทางอ้อมหรือผลลัพธ์ (Out come) กลุ่มผู้ผลิตผลิตด้วยความมั่นใจ ในอุปกรณ์ที่ใช้เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ได้ ได้ตามมาตรฐานมี อย.กำหนด
- 10.3. ผลกระทบ (effect of impact) กลุ่มผู้ผลิตผลิตได้ต่อเนื่องสมาชิกในกลุ่มสามารถ จำหน่ายวัตถุดิบให้กับกลุ่มและสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายวัตถุดิบ (ลูกยอผลดิบ)

1. ชื่อโครงการ เพาะเลี้ยงเชื้อบิวเวอร์เรียเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

2. ผู้รับผิดชอบ

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวบ้านดอนแค

3. หลักการและเหตุผล

หลักการสำคัญใช้เป็นแนวทางในการใช้เชื้อบิวเวอร์เรียควบคุมศัตรูพืช เนื่องจากเชื้อราบิวเวอร์เรียเป็นจุลินทรีย์ที่จัดเป็นพวก “เชื้อราทำลายแมลง” โดยการใช้สปอร์เมื่อฉีดพ่นลงบนลำตัวแมลงและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสปอร์จะงอกแทงทะลุผ่านผนังลำตัวแมลงเข้าไปในช่องว่างของลำตัวแมลง เชื้อราจะเพิ่มปริมาณทำลายเซลล์เม็ดเลือดในตัวแมลงลดน้อยลง ขณะเดียวกันเชื้อราก็เพิ่มขึ้นในตัวแมลงแมลงจะเป็นอัมพาตและตายในที่สุด หลังจากแมลงตาย เชื้อราจะแทงก้านชูสปอร์ทะลุผ่านลำตัวแมลงออกมาภายนอกเพื่อแพร่กระจายต่อไป สปอร์ของเชื้อราบิวเวอร์เรียสามารถทำลายศัตรูพืช ตั้งแต่ระยะเป็นตัวอ่อนจนถึง ตัวเต็มวัยและทำลายแมลงศัตรูพืชได้ถึง 63 ชนิด เช่นแมลงหมีขาว เพลี้ยไฟ หนอนเจาะสมอฝ้าย เพลี้ยอ่อน เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่นสีเขียว ไรแดง ฉะนั้นจึงเห็นความสำคัญของการเพาะเลี้ยงเชื้อบิวเวอร์เรียเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาทำให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมี และมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อเป็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อลดการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว
- 4.2 เพื่อป้องกันสารพิษตกค้างทุกระยะของการเจริญเติบโตของพืช
- 4.3 เพื่ออนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติและสภาพแวดล้อมและเป็นปัจจัยหนึ่งของการควบคุมศัตรูพืชโดยใช้วิธีผสมผสาน
- 4.4 เพื่อความปลอดภัยต่อผู้ใช้และผู้บริโภค

5. เป้าหมาย

- 5.1 เพื่อลดการใช้สารเคมี
- 5.2 ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารพิษ
- 5.3 ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
- 5.4 ต้องการให้ผู้ใช้และผู้บริโภคมีความปลอดภัยจากสารเคมี

6. พื้นที่ดำเนินการ

เลขที่ 23/1 หมู่ 6 บ้านดอนแค ตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2562 – กันยายน 2565

8. วิธีการดำเนินงาน

8.1 เจ้าหน้าที่ประชุมชี้แจงและคัดเลือกเกษตรกรที่สนใจการอบรมให้ฝึกปฏิบัติการเลี้ยงเชื้อเพื่อเพาะเลี้ยงเชื้อบิวเวอร์เรีย ในเมล็ดข้าวโพดที่นึ่งสุกแล้ว

8.2 แนะนำวิธีการดูแลเชื้อดีและเชื้อเสีย พร้อมกับแนะนำวิธีการใช้ในการป้องกันและกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าวอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

8.3 ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต

9. งบประมาณวัสดุ และแผนการใช้เงิน

9.1 ตูเชื้อพร้อมอุปกรณ์ 1 ชุดเป็นเงิน 10,000 บาท

9.2 อบรมเกษตรกรค่าอาหารเครื่องดื่มเกษตรกรจำนวน 20 คน คนละ 100 บาท

จำนวน 1 ครั้ง เป็นเงิน 2,000 บาท รวม 12,000 บาท

10. ผลการตอบแทนโครงการ

10.1 ผลผลิตหรือตอบแทนโดยตรง(Out put) ที่เกษตรกรได้รับคือเกษตรกรได้ผ่านการอบรมการเพาะเลี้ยงเชื้อบิวเวอร์เรียจำนวน 20 คนสามารถผลิตเพื่อใช้เองจะให้การสนับสนุนกับเกษตรกรใกล้เคียงได้

10.2 ผลผลิตหรือผลตอบแทนทางอ้อม(Out come) เกษตรกรสามารถที่เพาะเลี้ยงเชื้อบิวเวอร์เรียไว้ใช้เองจะช่วยลดการใช้สารเคมีทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง

10.3 ผลกระทบ (Effect or impact) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนและถาวร

1. ชื่อโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

2. ผู้รับผิดชอบ

วิสาห์กิจชุมชน ศิลปหัตถกรรมบ้านธรรมกุล

3. หลักการและเหตุผล

3.1 เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

3.2 เพื่อสะดวกในการขนส่งผลิตภัณฑ์

3.3 เพื่อป้องกันผลิตภัณฑ์ชำรุด

3.4 เพื่อรักษาสีสิ่งแวดล้อม

4. วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และป้องกันผลิตภัณฑ์ชำรุด เพื่อความสะดวกในการขนส่งและเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์

5. เป้าหมาย

ผลิตกล่องบรรจุภัณฑ์ จำนวน 5,000 กล่อง

6. พื้นที่ดำเนินการ

เลขที่ 60 หมู่ 5 ตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2562 – กันยายน 2565

8. วิธีการดำเนินงาน

8.1 ประชุมชี้แจงโครงการ

8.2 อบรมสมาชิก

8.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิต

8.4 ติดตามประเมินผล

9. งบประมาณ วัสดุ แผนการใช้จ่ายเงิน

9.1 กระดาษลูกฟูก ชนิด 3 ชั้น จำนวน 2,500 แผ่น ๆ ละ 2.50 บาท เป็นเงิน 6,250 บาท

9.2 กระดาษลูกฟูก ชนิด 5 ชั้น จำนวน 2,500 แผ่น ๆ ละ 2.50 บาท เป็นเงิน 6,250 บาท

9.3 แพคกิ้งเทป จำนวน 1 ชุด ๆ ละ 3,000 บาท เป็นเงิน 3,000 บาท

รวมเป็นเงิน 15,500 บาท

10. ผลตอบแทนของโครงการ

10.1 ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง(Out Put) เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อสะดวกในการขนส่งและเคลื่อนย้ายป้องกันผลิตภัณฑ์ชำรุด

10.2 ผลผลิตหรือผลตอบแทนทางอ้อมหรือผลลัพธ์(Out come) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

10.3 ผลกระทบ (Effect or impact) เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
และตลอดไป

1. ชื่อโครงการ การประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม

2. ผู้รับผิดชอบ

วิสาhekijชุมชน ศิลปหัตถกรรมบ้านธรรมกุล

3. หลักการและเหตุผล

3.1 เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สมควรอนุรักษ์อย่างยิ่ง

3.2 ใช้วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรทำให้เพิ่มมูลค่า

3.3 เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้กับชุมชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

4.2 เพื่อนำวัสดุภาคเกษตรมาเพิ่มมูลค่าให้เกิดรายได้กับสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

5. เป้าหมาย

ผลิตแผ่นพับประชาสัมพันธ์ จำนวน 10,000 แผ่น

6. พื้นที่ดำเนินการ

เลขที่ 60 หมู่ 5 ตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2562 – กันยายน 2565

8. วิธีการดำเนินการ

8.1 ออกแบบผลิตภัณฑ์ลงแผ่นพับ เป็นตัวอย่าง แล้วจ้างพิมพ์

8.2 ประชาสัมพันธ์โดยการแจก แผ่นพับตามพื้นที่ท่องเที่ยว สถานที่ราชการและพื้นที่เอกชน
ของจังหวัดสุพรรณบุรี

9. งบประมาณ วัสดุ และแผนการใช้จ่ายเงิน

9.1 ทำแผ่นพับเคลือบเงาแผ่นละ 5 บาทจำนวน 10,000 แผ่นเป็นเงิน 50,000 บาท

10. ผลตอบแทนของโครงการ

10.1 ผลตอบแทนโดยตรง (Out Put) จากโครงการสามารถประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
ได้อย่างต่อเนื่อง

10.2 ผลผลิตหรือผลตอบแทนทางอ้อมหรือผลลัพธ์ (Out Come) สมาชิกสามารถ
ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ได้ทุกคน

10.3 ผลกระทบ (Effect or Impact) ผลที่ได้รับหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว สมาชิกสามารถ
ทราบถึงชนิดผลิตภัณฑ์ได้ทุกชนิด

© สงวนลิขสิทธิ์อำเภอเมือง
สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง
สุพรรณบุรี

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณ

ตามแผนพัฒนา

การเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. 2562-2565)

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล พินารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อโครงการ	งบประมาณ				หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		2562	2563	2564	2565	
1	ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน	30,420				อบต.พินารแดง สนง.เกษตรอำเภอเมือง
2	ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพ ผลิตภัณฑ์ แชมพู สบู่ ครีมบำรุงผิว เครื่องหอม	57,100				อบต.พินารแดง สนง.เกษตรอำเภอเมือง
3	ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร น้ำลูกลอยเพื่อ สุขภาพ	37,800				อบต.พินารแดง สนง.เกษตรอำเภอเมือง
4	เพาะเลี้ยงเชื้อบิวเวอร์เรียเพื่อป้องกัน และกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล	22,000				อบต.พินารแดง สนง.เกษตรอำเภอเมือง
5	ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์	15,500				อบต.พินารแดง สนง.เกษตรอำเภอเมือง
6	การประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ศิลป หัตถกรรม	50,000				อบต.พินารแดง สนง.เกษตรอำเภอเมือง

ภาคผนวก

กระบวนการจัดทำเวทีชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	จำนวนชาวบ้าน ที่เข้าร่วม ทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ/ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
1	เพื่อหามติ หาข้อยุติ หรือ หาข้อสรุปบางสิ่ง บางอย่างของชาวบ้าน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งบางเรื่องเมื่อชาวบ้าน ได้พูดคุย หรือได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จากการทำเวทีชุมชน และตนเองได้รับข้อมูล หรือความรู้อย่าง เพียงพอก็อาจจะนำเอา ข้อสรุปเหล่านั้นไปปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง	617	สำนักงาน เกษตรอำเภอ	8		- ทราบปัญหา ของชุมชน - ปัญหาใด แก้ไขได้โดย ใคร - ปัญหาใด ควรแก้ ก่อนหลัง - ทราบ แนวทาง พัฒนา
			สำนักงาน พัฒนาชุมชน	1		
			สถานีอนามัย	1		
			ตำบล			
			องค์การ	1		
			บริหารส่วน			
			ตำบล			